Euroopan parlamentti
2019-2024

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2023/2169(DEC)

24.1.2024

LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022
(2023/2169(DEC))

Valmistelija: Tomáš Zdechovský

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin on ilmoittanut, että Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) varainhoitovuodelta 2022 annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

2. panee tyytyväisenä merkille, että Europol on toteuttanut vastuuvapauden myöntävän viranomaisen pyytämiä toimia sisäisen valvonnan, tietosuojan ja ulkoisen viestinnän aloilla sekä toimia tilintarkastustuomioistuimen esittämien, erityisesti mahdollisten eturistiriitojen arviointiprosessiin liittyvien havaintojen pohjalta; pitää myönteisenä lisätoimia, jotka liittyvät sukupuolten tasapuoliseen edustukseen ja hallintomenettelyjen digitalisointiin; panee tyytyväisenä merkille digitalisaation lisäämisen, kun komission tietojärjestelmiä ja välineitä käytetään henkilöstöhallinnossa ja sopimusten hallinnoinnissa;

3. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen havainnot, jotka koskivat toimien laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta kolmelle Alankomaiden kansalliselle asiantuntijalle maksetun päivärahan yhteydessä; palauttaa mieliin, että Europol havaitsi ja ilmoitti maksaneensa 155 553 euroa liikaa päivärahoja kolmelle Alankomaiden kansalliselle asiantuntijalle vuonna 2022; panee merkille Europolin vastauksen, jossa todettiin, että Europol päätti varainhoitoasetuksen 2018/1046 101 artiklassa vahvistettujen vaatimusten mukaan luopua perinnästä vaaliakseen luottamuksellista suhdetta ja yhteistyötä lähettävien viranomaisten kanssa; panee tyytyväisenä merkille, että Europol tehosti ennakkotarkastusta, joka perustuu muun muassa resurssien kohdentamiseen, jotta tulevaisuudessa voidaan tehokkaasti varmistaa vastaavien taloudellisten etuuksien laillisuus ennen maksun suorittamista;

4. muistuttaa tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, joka koski toimien laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta erään jäsenvaltion poliisivoimien toiminnan rahoittamiseen jäsenvaltiossa annetun toiminta-avustuksen yhteydessä; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi osan avustuksesta, määrältään 0,2 miljoonaa euroa, olevan sääntöjenvastainen; panee merkille Europolin vastauksen, jonka mukaan kyseinen toiminta-avustus koski yhden jäsenvaltion koordinoimien erityistoimintayksiköiden toimintaa, joten varainhoitoasetuksen (EU) 2018/1046 186 artiklan 4 kohdan c alakohdan ja avustusten hallinnointia koskevien komission erityisten soveltamisohjeiden mukaan arvonlisävero (ALV) oli hyväksyttävä kustannus; panee tyytyväisenä merkille, että Europol arvioi arvonlisäveron hyväksyttävyyttä toiminta-avustuksissa ottaen huomioon tilintarkastustuomioistuimen huomautukset;

5. panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2022 Europol hyväksyi 98 068 toimintaa koskevaa rahoitus-osuutta ja tuki 2 758:aa toimintaa, jotka liittyivät viiteen monivuotiseen strategiseen painopisteeseen; panee merkille Europolin toimet, jotka liittyvät vuoden 2022 työohjelmaan, mukaan lukien toimivan tietotekniikan ja tiedonhallintavalmiuksien kehittäminen, operatiivinen koordinointi, vakavan ja

järjestäytyneen rikollisuuden, kyberrikollisuuden ja talousrikosten torjunta, terrorismin vastaisten strategioiden ja analyysien koordinointi sekä tuki- ja hallintotoimet; pitää myönteisenä Europolin yhteistyötä Ukrainan kanssa ja sitä, että jäsenvaltioille ja naapurimaille sodan yhteydessä annettu tuki kasvoi alkuvuonna; pitää myönteisenä, että Europol keskeytti yhteistyönsä Venäjän kanssa;

6. panee merkille, että Euroopan tietosuojavaltuutettu pyysi 16. syyskuuta 2022 Euroopan unionin tuomioistuinta kumoamaan muutetun Europol-asetuksen kaksi säännöstä, 74 a ja 74 b artiklan, todeten, että ne heikentävät vakavasti yksilöiden henkilötietojen oikeusvarmuutta ja uhkaavat tietosuojavaltuutetun riippumattomuutta; panee lisäksi merkille unionin yleisen tuomioistuimen 6. syyskuuta 2023 asiassa T-578/22 antaman määräyksen, jossa päätettiin jättää tutkimatta muutettua Europol-asetusta vastaan nostettu Euroopan tietosuojavaltuutetun kanne ja todettiin, että tietosuojavaltuutettu ei voi käyttää kanteensa tukena 3. tammikuuta 2022 tekemäänsä päätöstä riidanalaisten säännösten vaikutuksista; panee merkille, että tietosuojavaltuutettu on valittanut asiasta T-578/22 ja että sen tehtävänä on valvoa Europolin asetuksen (EU) 2016/794 nojalla suorittaman henkilötietojen käsittelyn laillisuutta; pitää myönteisenä Europolin pyrkimyksiä ottaa huomioon tietosuojavaltuutetun suositukset ja erityisesti sitä, että kaikille ennen muutetun Europol-asetuksen voimaantuloa tallennetuille tiedoille on tällä välin osoitettu rekisteröityjen ryhmä;

7. panee merkille, että Europol jatkoi tiivistä työtä eu-LISAn kanssa ottaakseen käyttöön automaattiset matkahakemustietojen tarkistukset, joissa Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) tietoja verrataan Europolin tietoihin; panee merkille, että ETIASin käyttöönottoa lykättiin marraskuuhun 2023 neuvoston päätöksellä; pitää myönteisenä, että Europol laajensi yhteistyötään Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) kanssa vuonna 2022 ja että vuoden loppuun mennessä se oli tukenut 21:tä keskeistä EPPOn operaatiota veropetosten alalla;

8. panee merkille, että 28. kesäkuuta 2022 voimaantullut muutettu Europol-asetus edellyttää Europolin toimien valvonnan lisäämistä muun muassa perustamalla ja nimeämällä Europoliin perusoikeusvastaava, jonka on raportoitava suoraan Europolin pääjohtajalle; toteaa lisäksi, että Europolin toimintavaltuuksien laajentaminen jäsenvaltioille tarjottavan tuen ja yksityisten osapuolten, kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön osalta edellyttäisi ylimääräisten sisäisten ja ulkoisten valvontamekanismien perustamista, jotta voidaan taata unionin oikeuden noudattaminen ja varmistaa perusoikeuksien suojelu;

9. muistuttaa 16. joulukuuta 2022 annetun Euroopan tietosuojavaltuutetun Europolia koskevan tarkastuskertomuksen havainnoista ja toteaa, että kertomuksessa tarkastettiin Europolin hallussa olevia kolmansien maiden kansalaisten tietokokonaisuuksia koskevia erityistarkastuksia; muistuttaa, että Euroopan tietosuojavaltuutettu havaitsi, että yleinen menettely, jossa arvioidaan kumppaneiden alaikäisistä (joihin kuuluvat alle 15-vuotiaat lapset) antamia tietoja, on selkeä ja asianmukainen; muistuttaa, että Euroopan tietosuojavaltuutettu havaitsi useita tapauksia, joissa samantasoisen epäilyn soveltaminen (luokittelussa) niiden alaikäisten tietoihin, jotka ilmeisesti ovat olleet mukana suhteellisen vähäisissä rikkomuksissa osana laajempaa järjestäytynyttä rikollisryhmää, ei välttämättä täytä ”ehdottoman oikeasuhteisuuden” vaatimusta;

painottaa, että Europolilla on velvollisuus noudattaa ”ehdottoman oikeasuhteisuuden” periaatetta, joka vahvistetaan Europol-asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa;

10. panee merkille tiedotusvälineiden raportit väitetyistä eturistiriitatapauksista, jotka koskevat entistä Europolin henkilöstöä; panee merkille, että Euroopan oikeusasiamies aloitti 20. joulukuuta 2023 tutkimuksen siitä, miten Europol käsitteli kahden entisen henkilöstön jäsenen siirtymistä verkossa tapahtuvan lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseen liittyviin tehtäviin; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan se tarkasti raportit ja ilmoitti muun muassa, ettei se löytänyt viitteitä entisen henkilöstön eturistiriidoista; vaatii tutkimaan väitteet perinpohjaisesti ja ilmoittamaan tuloksen vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	23.1.2024
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 54 –: 2 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Róża Thun und Hohenstein, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija on saanut tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan lausuntoa:

Yhteisö ja/tai henkilö
European Union Agency for Law Enforcement (“EUROPOL”)

Valmistelija on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

54	+
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róża Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Isabel Santos, Birgit Sippel, Elena Yoncheva
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

2	-
ID	Patricia Chagnon
NI	Milan Uhrík

0	0

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää